

MİRASIN GERÇEK REDDİ

The Real Refusal of Inheritance

Fuat SAATÇIOĞLU *

ÖZET

4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 605 – 618 maddeleri arasında düzenlenmiş bulunan “ Mirasın Reddi “ konusu genel olarak miras bırakanının, mali ve ekonomik hayatında yapmış olduğu hatalar sonucuna mirasçının katlanma yükümlülüğünü ortadan kaldırma işlevi gören önemli bir kurumdur. Mirasın reddi müessesesi, sosyal ve ekonomik hayatın bir gereksinimi olarak ortaya çıkmış olup, günümüz toplum yaşantısında, özellikle mirasçılarının ekonomik durumunun, miras bırakanının borcunu ödemeye yetmediği durumlarda, hukuken başvuru bir yoldur. Burada toplumumuzun sıkı akrabalık ilişkileri ve atalarına bağlı yapısı gereği, miras olarak kalan malın azlığı-çokluğu ya da terekenin borca yetip yetmeyeceğinden ziyade, mirasçının borç ödeme gücüyle mirası reddetmesinin doğrudan alakalı olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda, mirasın gerçek reddiyle ilgili karşılaşılabilecek tüm konuları doktrinde yaşanan tartışmalara girmeksizin hakim görüşler ve bu görüşlerin uygulamadaki karşılıklarını irdeledik. Yargıtayın güncel kararları ve 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu' nun ilgili maddelerine değinerek mirasın reddiyle ilgili belli başlı hususlarda açıklamalarda bulunulmaktadır

Anahtar Kelimeler : Mirasın reddi, mirasın reddinde alacaklıların korunması, denkleştirme, mirasın reddinin iptali, atanmış ve yasal mirasçı

ABSTRACT

The issue “Refusal of the inheritance” which is laid out between articles 605 – 618 of Turkish Civil Code is an important establishment that generally removes responsibilities of the inheritor to bear the bad results the legator caused in his/her financial and economic life. The refusal of inheritance institute is established as a result of social and economic life and is a way judicially applied especially when the inheritor has no means to pay for the dept the legator left behind. Here the issue that is considered is the solvency during the refusal of the inheritance process rather than the close relationships and commitment to the traditional values and whether the heritage compensates the dept.

In this study we analyzed all issues about the refusal of the inheritance that can be confronted taking into account the dominant views and the application of these views without mentioning the arguments in the doctrine.

---

* Çan Cumhuriyet Savcısı

Cardinal effects about the refusal of the inheritance are made representations by mentioning about the recent desicions and the related articles of the Code of Civil Procedure law no. 6100 that became effective on 01/10/2011. We hope that this study will be helpful to the readers.

Key words: The refusal of inheritance, protecting the inheritor in the refusal of inheritance, stabilization, abrogation of the refusal of inheritance, appointed and legal inheritors.

***

GİRİŞ

Hukuk sistemimize göre miras açılınca, tereke yasa gereği ve bütün halinde mirasçılara geçer. Bundan dolayı, mirasçılardan mirası kazanmaları için mirası kabul ettiklerine dair bir beyanda bulunmalarına ihtiyaç olmadığı gibi, mirasçı olduklarını bilmeleri de şart değildir.¹

Miras, külli intikali sebebiyle aktif ve pasifleri ile birlikte mirasçılara geçer. Bu yaklaşımda mirasçı terekeyi kendi malvarlığının üzerine almaya kendi iradesi dışında zorunlu kalır. Külli halefiyet prensibinin sakıncalı sonuçlarının engellenebilmesi için kanun koyucu ret kurumunu düzenlemiştir. Mirasçının mirası ret etmesi, mirasçının miras bırakanla olan kötü ilişkisinden, miras bırakanın ölüme bağlı tasarruflarında yer alan yükleme ve yükümlülüklerin konusundan kaçınması gibi kişisel nedenlerden, diğer mirasçılarla olan ilişkilerinden, borçları üstlenmesi veya tereke borçları hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması gibi sebeplerden kaynaklanabilir.² Her ne sebepten kaynaklanırsa kaynaklansın yasa koyucu mirasçıya, kendisine kalan mirası red etme imkanını bir hak olarak tanımıştır.

I. KAVRAM OLARAK MİRASIN REDDİ

TMK' nın 605/1 maddesi; “Yasal ve atanmış mirasçılar mirası reddedebilirler. Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemediği aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır.” hükmüyle açıkça mirasın reddi hakkına yer vermiştir. Buna göre mirasın reddi; atanmış ya da yasal mirasçının tek

¹ İNAN, ALİ NAİM/ ERTAŞ, ŞEREF/ ALBAŞ, HAKAN, Miras Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınları, 2008, a.g.e., s. 497.

² ANTALYA, GÖKHAN, Miras Hukuku, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009, a.g.e., s. 376

tarafli irade açıklamasında bulunmak suretiyle külli halefiyet esasını etkisiz bırakmasıdır.³

Ayrıca mirasın reddi; mirasın, otomatik iktisabını ve aynı zamanda ret bozucu koşuluna bağlı geçici mirasçılık konumunu; miras bırakanın ölümü anına kadar geçmişe etkili biçimde, ortadan kaldıran bir hukuksal işlemdir. ⁴

II. ÇEŞİTLERİ

Mirasın reddi, TMK. 605-618 maddeleri arasında oldukça ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. TMK 605. madde de iki türlü ret görülmektedir: Bunlardan birincisi mirasın reddinin aslolan şeklidir. Bu ret şeklinde mirasçının, mirasın reddine dair açık bir irade beyanı aranır. Mirasın reddinin ikinci şekli ise, mirasbırakanın ödemedi aczinin açıkça belli veya resmen tespit edilmiş olmasıdır. (TMK. m. 605, f. 2).⁵ Biz makalemizde aslolan gerçek ret konusunu ele alıp inceleme konusu yapacağız.

III. GERÇEK RED

A. TANIM

Gerçek ret, terekenin yasal ve atanmış mirasçılarının, kanunda öngörülen şartlara uyararak; mirası kabul etmemek hususundaki arzularını sözlü veya yazılı olarak sulh mahkemesine bildirmeleridir⁶ Mirasın reddi hukuksal niteliği itibariyle bir irade açıklaması, bozucu yenilik doğurucu bir hakkın kullanılmasıdır. Mirası reddetmek isteyen, ayırtım gücü taşıyan ve ergin olan mirasçı, miras bırakanın son yerleşim yeri Sulh Hukuk Mahkemesine yazılı veya sözlü olarak tek taraflı, kayıtsız ve şartsız bir irade beyanı ile başvurarak mirası reddedebilir (TMK. md. 609)⁷

B. RED HAKKINA SAHİP KİŞİLER ve FİİL EHLİYETİ

Yasal ve atanmış mirasçılar mirası reddedebilirler (TMK. m. 605/1). Devlet de yasal mirasçı sıfatıyla mirası ret edebilir.⁸

³ AYAN, MEHMET, Miras Hukuku, 5. Bası, Konya, Mimoza Yayınevi, 2009, a.g.e.,s. 224

⁴ SEROZAN, RONA / ENGİN, BAKİ İLKAY, Miras Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2008, a.g.e.,s.386

⁵ İMRE, ZAHİT / ERMAN, HASAN, Miras Hukuku, 7. Basım, İstanbul, Der Yayınları, 2010, a.g.e.,s. 336

⁶ İNAN, a.g.e.,s. 502

⁷ ÖZUĞUR, ALİ İHSAN, Miras Hukuku, Ankara, Adalet Yayınevi, 2009,a.g.e.,s. 128

⁸ ANTALYA, a.g.e.,s. 377

Mirası ret, hak kaybına yol açabilecek sakıncalı, ciddi bir işlemdir. Bu nedenle tam fiil ehliyetinin varlığı şart koşulur. Eğer mirasçı eksiksiz fiil ehliyetine sahip değilse, onun yerine yasal temsilcisi devreye girer; yerine göre, ya doğrudan doğruya hak sahibinin adına hareket eder ya da sahibinin ret işlemine olurunun verir. Yalnız vasinin olurunun vesayet ve denetim makamlarının izinleriyle tamamlanması gerekir. (TMK 463 b. 5)⁹ Tek tek fiil ehliyetlerinin durumuna göre mirasın reddi hakkının kullanılmasını irdelersek;

a. Tam Ehliyetliler Bakımından

Tam fiil ehliyetine sahip olanlar tek başlarına ret hakkını kullanabilirler. (TMK 9-10 maddeleri)

b. Tam Ehliyetsizler Bakımından

Ret beyanında bulunan mirasçı tam ehliyetsiz ise, onun bu hukukî işlemi kural olarak kesin hükümsüz olacak (TMK.m.15) ve herhangi bir hukukî sonuç doğurmayacaktır. Eğer tam ehliyetsiz mirasçı velayet altında ise ret açıklamasının onun adına, velâyet hakkına sahip olan yasal temsilcisi tarafından gerçekleştirilmesi gerekecektir. Zira mirası reddetme hakkı şahsa sıkı surette bağlı haklardan değildir.¹⁰

Tam ehliyetsiz eğer vesayet altında ise, ret hakkı onun adına kanuni temsilcisi tarafından kullanılır. Ancak kullanılan bu ret hakkının hüküm ifade edebilmesi için vesayet ve denetim makamlarından gereken izinlerin alınması gerekecektir.¹¹

TMK' nın 463. maddesi; “ Aşağıdaki hallerde vesayet makamının izninden sonra denetim makamının da izni gereklidir; ....

...5. Mirasın kabulü, **reddi** veya miras sözleşmesi yapılması...”

c. Sınırlı Ehliyetsizler Bakımından

Mirası reddetme hakkı şahsa sıkı surette bağlı haklardan değildir. Dolayısıyla sınırlı ehliyetsiz kişi velâyet altında ise, onun adına ret beyanı kanuni temsilcisi tarafından kullanılabilir, bu beyanın hüküm ifade edebilmesi için yasal temsilcinin mahkemeden izin

⁹ SEROZAN, a.g.e.,s. 388

¹⁰ HELVACI, İLHAN, Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Reddi, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2002, a.g.e.,s. 16

¹¹ AYAN, a.g.e.,s. 225

alması gerekmeyecektir (TMK. m.342/f.3). Velâyet altındaki sınırlı ehliyetsiz kişi bizzat da ret beyanında bulunabilir, fakat bu tarz bir ret açıklamasının hüküm ifade edebilmesi için yasal temsilcisinin izni ya da onayı gereklidir.

Eğer sınırlı ehliyetsiz kişi vesayet altında ise, onun adına vasisi ret açıklamasında bulunabilecek, vasinin ret açıklamasının hüküm ifade edebilmesi için TMK madde. 463/b.5 gereğince vesayet ve denetim makamlarının yani sulh ve asliye mahkemelerinin izni ile onayına gerek duyulacaktır.

Ret beyanında bulunacak kişi ile kanunî temsilcinin yararları çatışır, kanunî temsilci atanan kişiye sulh mahkemesi tarafından TMK. m. 426/2 “ *Vesayet makamı, aşağıda yazılı olan veya kanunda gösterilen diğer hallerde ilgisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atar: .....*

...2. Bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün veya kısıtlının menfaati çatışıyorsa...” hükmü uyarınca temsil kayyumu atanmalı ve ret beyanı da temsil kayyumu aracılığıyla gerçekleştirilmelidir. Temsil kayyımı da TMK 403/3 gereğince vesayet ve denetim makamının iznini vesayet altındaki kişi yönünden almak zorundadır.¹²

Y. 2. HD 2009/20478 E. ve 2010/1398 K. sayılı ilamında da; “ Davacı Gülçin Serin kendi adına asaleten çocukları Cem ve Ata'ya velayeten mirası kayıtsız ve şartsız olarak 19.2.2007 tarihinde reddetmiştir. Annenin hukuki yararı ile küçüklerin hukuki yararlarının çatışma ihtimali varsa kayyım tayini gerekir. (TMK. md. 426/2) Mahkemece küçükler için kayyım tayin ettirilmesi hususu üzerinde durulmaksızın işin esasının incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamıştır.” diyerek bu hususa değinmiştir.”¹³

d. Sınırlı Ehliyetliler Bakımından

Tam ehliyetlilerle ilgili esas, kural olarak sınırlı ehliyetli kişiler açısından da geçerlidir. Sadece, mal ortaklığı rejiminde eşlerin karşılıklı rızası gerekir. Zira, Türk Medenî Kanununun 265. maddesi bu durumu hükme bağlamıştır: “*Eşlerden biri, diğerinin rızası ol-*

¹² ANTALYA, a.g.e.,s. 378

¹³ Benzer yönde kararlar, Y. 2. HD 11.05.2011 T. 2010/18760E ve 2011/8196 K.; Y. 2. HD. 06.07.2011 T.2011/7704 E. ve 2011/11596 K.; Y. 2. HD 04.02.2008 T. 2007/21156 E ve 2008/845 K.; Sayılı ilamları (Ulusal Yargı Ağı Projesi Yargıtay kararları kısmından alınmış olup yayımlanmamıştır)

*maksızın ortaklık mallarına girecek olan **bir mirası reddedemeyeceği** gibi, tereke borca batıksa mirası kabul de edemez. Diğer eşin rızasının alınmasına olanak bulunamazsa veya bu konudaki istem onun tarafından haklı sebep olmaksızın reddedilirse, istem sahibi eş kendi yerleşim yeri mahkemesine başvurabilir”¹⁴*

C. RET BEYANININ HUKUKİ NİTELİĞİ, ŞEKLİ ve ÖZELLİKLERİ

1. Ret Beyanın Hukuki Niteliği

Mirasın kayıtsız ve şartsız reddine ilişkin beyan; bozucu yenilik doğurucu niteliktedir. Mirasın kayıtsız ve şartsız reddine ilişkin beyan sulh hakimine ulaştıktan sonra, bu beyandan tek taraflı olarak dönülemez. Şartlar mevcut ise, BK madde 31 uyarınca reddin iptali davası açılabilir.¹⁵

2. Yetkili ve Görevli Mahkeme

TMK' nın 609. maddesinde “ *Mirasın reddi, mirasçılar tarafından sulh mahkemesine sözlü veya yazılı beyanla yapılır.*

Reddin kayıtsız ve şartsız olması gerekir.

Sulh hakimi, sözlü veya yazılı ret beyanını bir tutanakla tespit eder.

Süresi içinde yapılmış olan ret beyanı, mirasın açıldığı yerin sulh mahkemesince özel kütüğüne yazılır ve reddeden mirasçı isterse kendisine reddi gösteren bir belge verilir.

Tutanağın ve kütüğün nasıl tutulacağı tüzükle düzenlenir.” diyerek mirasın reddedileceği görevli ve yetkili mahkeme düzenlenmiştir.

Bu maddeye göre mirasın reddi beyanı, mirasın açıldığı yerde bulunan sulh hukuk mahkemesine yapılacaktır. 6100 Sayılı HMK' nın 4/ç maddesinin de Türk Medeni Kanununa dolaylı atıfta bulunduğu dikkate alındığında; görevli mahkeme hususunda herhangi bir duraksama yok iken; yasa koyucu yetkili mahkeme, mirasın açıldığı yer mahkemesi diyerek TMK' nın 576. maddesine yollamada bulunmuştur. Bu maddeye göre; “ *Miras, malvarlığının tamamı için miras bırakanın yerleşim yerinde açılır* ”

¹⁴ AYAN, a.g.e.,s.225

¹⁵ GENÇCAN, ÖMER UĞUR, Miras Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2008, a.g.e.,s. 589; OĞUZMAN,KEMAL, Miras Hukuku, 3. Bası, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1984, a.g.e.,s. 358

demekle yetkili mahkemenin de miras bırakanın en son yerleşim yeri mahkemesi olduğu belirlenmiştir

3. Ret Beyanının Şekli ve Mahkemece Yapılacak İşlem

Ret beyanı yazılı ya da sözlü olarak yapılabilir. Yapılan beyan sulh mahkemesi tarafından bir tutanakla tespit edilip, mahkemede özel kütüğe işlenir. Ret beyanı TMK md. 609' a uygun olarak ilgili makama yapıldığı andan itibaren hüküm kazanır. Tutanağın tutulmamış ya da özel kütüğe işlenmemiş olması reddin geçerliliğini etkilemez.¹⁶ Burada mahkemece tutulan tutanağın ve esas defterine işlemenin kurucu bir değeri yoktur. Ret beyanı ilgili makama varmakla ret işlemi tamamlanmış olup, mahkemece yapılan kayıtlar bildirici nitelik taşır.¹⁷

4. Ret Beyanının İradi Vekil Eliyle Kullanılması

Yukarıda ret hakkının fiil ehliyetlerinin durumuna göre yasal temsilci eliyle kullanılması şartlarını açıklamıştık. Ancak burada inceleme konumuz yasanın da özellikle üzerinde durduğu iradi vekil eliyle mirasın ret edilmesi durumudur. TMKVVM Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük' ün 39/2 maddesi;

*“ Mirasçının mirası reddetmesi halinde, sulh hakimince düzenlenecek bir tutanakla reddeden mirasçının açık kimliği belirlenir ve ret beyanı mirası reddedene veya istem, **bu konuda yetkisi olan vekil** tarafından yapılmış ise vekiline imza ettirilip, hakim ve zabıt katibince imzalanır. Vekilin vekaletnamesi bu tutanağa eklenir”* hükmüne yer verilmek suretiyle vekil eliyle de mirasın ret edilebileceği hükme bağlanmıştır. Mirasın reddi kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardan biri olmadığı için vekil eliyle ret beyanında bulunulabilir ancak vekilin mahkemeye noterce imzası onaylanmış özel bir vekaletname ibraz etmesi gerekmektedir.¹⁸

Y 2.HD 30.09.2004 T. 9602 E. ve 10936 K. "...Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğü'nün 39/2.maddesine göre mirasın reddi istemi için vekilin **vekaletnamesinde özel yetki** bulunması gerekir. Dosyaya ibraz edilen davacılarından Birgül dışındakilerin

¹⁶ DURAL, MUSTAFA / ÖZ, TURGUT, Miras Hukuku, İstanbul, 2. Bası, Filiz Kitabevi, 2003,a.g.e.,s. 398; OĞUZMAN, a.g.e.,s. 358;

¹⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, NECİP, Miras Hukuku, 3. Bası, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1987, a.g.e.,s. 602

¹⁸ SEROZAN, a.g.e.,s.389

vekaletnamesinde bu konuda yetki bulunmamaktadır." sayılı ilamlarında mirasın reddi için kullanılacak vekaletnamelerde ret hususunun açıkça yer aldığı özel yetkinin bulunması hususu hükme bağlanmıştır."¹⁹

5. Ret Açıklamasının Kayıtsız ve Şartsız Olması

TMK' nın 609/2 maddesi; “ *Reddin kayıtsız ve şartsız olması gerekir.*” hükmüne yer vererek ret beyanının içeriğinin ne şekilde olacağını düzenlemiştir. Mirasın gerçek reddi tüm alacaklıları yakından ilgilendiren ve açık seçiklik ile kesinlik isteyen bir yenilik doğurucu işlem olarak kayıtsız şartsız olmalıdır. Reddin hukukî sonuç doğurabilmesi için; şart içermemesi, hiçbir şüphe ve tereddüte yer vermeyecek şekilde açık, kesin ve net bir şekilde olması gerekmektedir.²⁰ Ret, kanunun tâyin ettiği şekil dairesinde yapılmadığı takdirde bâtil olur ve bizzat reddeden mirasçı da dahil olmak üzere ilgililerin, hepsi butlanı (BK madde 20) ileri sürebilir.

O halde; ne geciktirici şarta ne de bozucu şarta bağlı bir ret bahse konu olur. “Birlikte mirasçı olduğu kardeşlerinden biri veya anası” lehine kaydında olduğu gibi bu veya şu kayda bağlı bir ret olamaz. Aynı şekilde terekenin yalnızca taşınmaz veya taşınırlarının reddi şeklindeki kısmî bir ret ile yapılan ret de kayda bağlı olduğu gerekçesiyle geçerli sayılamaz.²¹

Bu kuralın da tek istisnası TMK' nın md. 614' de düzenlenen; mirasın sonra gelen mirasçılar yararına reddidir. Buna göre; “*Mirasçılar, mirası reddederken, kendilerinden sonra gelen mirasçılardan mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulmasını tasfiyeden önce isteyebilirler.*” Mirası reddeden mirasçılar kendilerinden sonra gelen koldaki mirasçıların, mirasın resmi tasfiyesinden önce mirası kabul veya reddetmeye davet edilmelerini talep edebilirler. Bu durumda ret keyfiyeti o mirasçılara resmen tebliğ edilir. Bu mirasçıların da bir ay içinde

¹⁹ GENÇCAN, a.g.e.,s. 589

²⁰ ÖZUĞUR, a.g.e.,s.129

²¹ İNAN, ALİ NAİM / ERTAŞ, ŞEREF / ALBAŞ / HAKAN, Miras Hukuku, 5. Bası, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2004, a.g.e.,s. 192

mirası kabul etmemeleri halinde miras onlar tarafından da reddedilmiş sayılır.²²

6. Kısmi Ret

a. Mirasçılık Sıfatlarından Birinin Reddi

Çeşitli hukuki sebeplere dayanarak mirasçı olan kişi örneğin hem kanuni mirasçı ve hem de vasiyetnameyle atanmış mirasçı olması durumunda, eğer dilerse, bu sebeplerden birine dayanan mirasçılığını kabul, diğerini ise reddedebilir.²³

b. Mirasın Belli Bir Payının Reddi

Mirasçı, miras payının kesirli bir bölümünü reddedebilir. Böyle bir beyan geçerli sayılmaktadır. Çünkü burada bir şart söz konusu olmayıp, miras payının içeriği sınırlandırılmıştır.²⁴

D. REDDİN SÜRESİ

1. Genel Olarak

TMK' nın 606. maddesine göre;

“Miras, üç ay içinde reddolunabilir.

Bu süre, yasal mirasçılar için mirasçı olduklarını daha sonra öğrendikleri ispat edilmedikçe mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri; vasiyetname ile atanmış mirasçılar için mirasbırakanın tasarrufunun kendilerine resmen bildirildiği tarihten işlemeye başlar.”

Yasanın söz konusu bu maddesine göre miras, üç ay içinde ret olunabilir. Ret beyanı bu süre içinde sulh hakimine varmalıdır. Sulh hakimi kendisine ulaşan ret beyanının süresinde olup olmadığını ve beyanda bulunanın mirasçılık sıfatının bulunup bulunmadığını inceledikten sonra ret beyanını tutanakla belirler. Ret süresi hak düşürücü süredir: süreye uyulup uyulmadığı Mahkemece re'sen incelenecektir.²⁵

²² ÖZUĞUR, a.g.e., s. 129; ÖZTAN, BİLGE, Miras Hukuku, 3. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008, a.g.e., s. 325

²³ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e., s.605

²⁴ ÖZTAN, a.g.e., s.325

²⁵ ANTALYA, a.g.e., s.383

Ret süresinin son günü tatile tesadüf ederse tatilin ertesi günü ret süresi son bulur.^{26, 27}

2. Yasal Mirasçılar Bakımından Ret Süresi

TMK' nın 606/2. maddesine göre; “... *yasal mirasçılar için mirasçı olduklarını daha sonra öğrendikleri ispat edilmedikçe mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri; .....tarihten işlemeye başlar.*”

Ret süresinin başlangıcı yasal mirasçılar için **ölüm** ve kendi **mirasçılığını öğrendiği** andır. Yasal mirasçılar için kural olarak süre, mirasbırakanın ölümüyle işlemeye başlayacaktır. Ancak yasal mirasçı kendisinin mirasçı olduğunu, mirasbırakanın ölüm tarihinden daha sonraki bir zamanda öğrenmişse, süre ölümle değil, bu öğrenme ile işlemeye başlar.²⁸ Yasal mirasçılar ancak mirasbırakanın ölümünü ve kendi güncel mirasçılık sıfatlarını öğrendikleri günde mirası ret veya kabul konusunda karar vermeye elverişli bilgilerle donanmış sayılabilirler.²⁹ Mirasçı, mirasçılık sıfatını, mirasbırakanın ölümünden daha sonraki bir sürede öğrendiğini iddia eder ve bu iddiasını **ispat ederse**, üç aylık ret süresi öğrendiğinden itibaren işlemeye başlayacaktır.³⁰

3. Atanmış Mirasçılar Bakımından Ret Süresi

a. Vasiyetname ile atanmış mirasçılar bakımından ret süresi

TMK' nın 606/2. maddesinde bu husus düzenlenmiştir: “...*vasiyetname ile atanmış mirasçılar için mirasbırakanın tasarrufunun kendilerine **resmen bildirildiği** tarihten işlemeye başlar.*”

Medenî Kanunumuza göre, vasiyetname ile atanmış mirasçılar bakımından da ret süresi üç aydır. Ancak söz konusu sürenin

²⁶ GENÇCAN, a.g.e.,s.586

²⁷ Y. 2. HD 20.09.2010 T. 2010/3808 E. ve 2010/14854 K. Sayılı ilamında “ Mirasın reddi (gerçek ret), mirasçılar tarafından sulh mahkemesine sözlü veya yazılı beyanla yapılır. Reddin kayıtsız ve şartsız olması gerekir. Sulh hakimi, sözlü veya ret beyanını bir tutanakla tespit eder. (TMK.m.609) Miras, üç ay içinde reddolunabilir. (TMK.m.606) Mirasbırakanın 9.10.2009 tarihinde vefat etmiş, mirasçısı olan davacı ise 11.1.2010 Pazartesi günü hakim havalesi bulunan dilekçesiyle mirası kayıtsız ve şartsız reddettiğini bildirmiştir. Mirasbırakanın ölüm tarihine göre, mirası ret için **yasada öngörülen üç aylık sürenin son günü 9.1.2010 günü Cumartesi** olduğundan, **süre tatilin bitimindeki ilk mesai günü olan 11.1.2010 Pazartesi günü sona erer. (HUMK.m.161, 162)** Davacı, üç aylık sürenin son günü hakim havalesi dilekçesiyle mirası reddettiğini bildirdiğinden, başvuru süresindedir”.(Yayınlanmamıştır)

²⁸ DURAL, a.g.e.,s.400

²⁹ SEROZAN, a.g.e.,s.392

³⁰ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e.,s.609

başladığından söz edilebilmesi için; mirasçı atanmasına ilişkin vasiyetnamenin atanmış mirasçıya resmen bildirilmesi gerekir. Kısacası vasiyetname ile atanmış mirasçılar için ret süresi, vasiyetnamenin kendilerine resmen bildirildiği andan itibaren başlayacaktır.³¹

Vasiyetnamenin resmen bildirilmesinden kast edilen ise karşılığını TMK' nın 597. maddesinde bulmaktadır. Buna göre: “*Mirasta hak sahibi olanların her birine gideri terekeye ait olmak üzere, vasiyetnamenin kendilerine ilişkin kısımlarının onaylı bir örneği hakim tarafından tebliğ edilir.*

Nerede olduğu bilinmeyenlere vasiyetnamenin kendilerine ilişkin kısımları ilan yolu ile tebliğ olunur.”

Türk Medeni Kanununun 596. maddesinde vasiyetnamenin mirasbırakanın en son yerleşim yeri sulh hakimi tarafından bir ay içinde açılacağı ve adresleri bilinenlere bu durumun haber verileceği düzenlenmiştir. Buna göre sulh hakimi kendine teslim edilen vasiyetin açılması için bir gün belirleyip, ikametgahı bilinen mirasçılarını davet eder ve huzurlarında vasiyeti açıp okur. Eğer hak sahibi olan mirasçılar davete icabet etmezse; TMK' nın 597. maddesine göre masrafı terekeye ait olmak üzere, vasiyetin bir örneği kendilerine tebliğ olunur; adresi bilinmeyen hak sahiplerine ise tebligat ilan yapılır.³²

b. Miras sözleşmesiyle atanan mirasçılar bakımından ret süresi

TMK.' nın 595 ve 597. maddelerinde sadece vasiyetnamelerin tevdi ve açılması meselesi düzenlenmiş olup, miras sözleşmelerinden söz edilmemiştir. Miras sözleşmesinin de vasiyetnameler gibi açılması mümkündür. Bu takdirde ret süresi, mirasçılığın atanmış mirasçıya tebliğinden itibaren işlemeye başlar. Miras sözleşmesi yetkili merciye tevdi olunmamışsa, bu takdirde ilgili mirasçıya bunun resmen tebliği söz konusu olmayacağından üç aylık ret süresi kanuni mirasçılarda olduğu gibi atanmış mirasçının miras bırakanının **ölümünden haberdar olduğu gün** başlamalıdır.³³

³¹ HELVACI, a.g.e.,s.81

³² İNAN, 2004, a.g.e.,s.479

³³ İMRE,a.g.e.,s. 344

Yalnız, miras sözleşmesiyle atanmış ama miras sözleşmesine taraf olmamış olan mirasçı için o kazandırmanın varlığından haberi olamayacağına göre, ölüme bağlı kazandırmanın kendisine bildirildiği tarihi, başlangıç tarihi olarak kabul etmek gerekir.³⁴

4. Reddedilen Bir Mirasın Önceden Hakkı Olmayan Bir Mirasçıya Geçmesi Halinde Ret Süresi

Mirasçılardan birisi mirası reddedecek olur ise, bunun hissesi TMK' nın 611/1 maddesi hükmüne göre ; “ *Yasal mirasçılardan biri mirası reddederse onun payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi, hak sahiplerine geçer.*” diğer mirasçılara intikal eder.

TMK' nın 608/3 maddesi; “*Ret sonucunda miras daha önce mirasçı olmayanlara geçerse; bunlar için ret süresi, önceki mirasçılar tarafından mirasın reddedildiğini öğrendikleri tarihten işlemeye başlar.*” bu mirasçılar hakkında ret süresinin başlangıcını göstermektedir. Bu fıkra göre ret işlemi sonucu mirasçı olan şahıslar için ret süresi, mirasın ret edildiğinin öğrenildiği tarihtir.³⁵

Meselâ atanmış mirasçılar mirası reddettikleri takdirde, bu miras aksi tasarruftan anlaşılmadıkça, en yakın kanunî mirasçılara geçeceğinden, bu kanunî mirasçılar, atanmış mirasçıların reddini öğrendikleri tarihten başlayarak üç ay içinde reddedebilirler. Söz gelişi yine, miras, miras bırakanın çocuklarından birisi tarafından reddedilip de bunun hissesi füruu olması sebebiyle reddedenin altsoyuna intikal ettiği takdirde, feriler asıllarının mirası reddettiğini öğrendikleri tarihten itibaren üç ay içinde reddedebilirler.³⁶

5. Mirası Kabul veya Ret Etmeden önce Birinci Mirasçının Ölümü Halinde Ret Süresi

TMK' nın 608/1,2 madde fıkralarında bu husus düzenlenmiştir. Buna göre; “*Mirası reddetmeden ölen mirasçının ret hakkı **kendi mirasçılarına** geçer.*”

Bu mirasçılar için ret süresi, kendilerinin mirasbırakanına mirasın geçtiğini öğrendikleri tarihten başlar. Ancak bu süre, kendilerinin mirasbırakanından geçen mirasın reddi için mirasçıya tanınan süre dolmadıkça sona ermez.”

³⁴ SEROZAN, a.g.e., s. 393

³⁵ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e., s. 614

³⁶ GÖNENSAY, a.g.e., s.247

Bu hüküm çerçevesinde , mirası reddetmeden vefat eden bir mirasçının mirasçılığı için ret müddeti, birinci mirasın kendi mirasbırakanlarına geçtiğini öğrendikleri andan itibaren başlayacaktır. Bir mirasçı ret müddeti dolmadan vefat ederse, ona ait ret hakkı kendi mirasçılığına geçecektir. Bu mirasçılar için ret süresi, birinci mirasın kendi mirasbırakanlarına geçtiğini öğrendikleri günden itibaren başlayacak ; ancak ikinci mirası ret müddeti dolmadan birinci mirası ret müddeti sona ermeyecektir .³⁷

6. Koruma Önlemi Olarak Terekenin Yazımı Halinde Miras Ret Süresi

TMK' nın 607/1 maddesi; “ *Koruma önlemi olarak terekenin yazımı halinde mirası ret süresi, yasal ve atanmış mirasçılar için yazım işleminin sona erdiğinin sulh hakimi tarafından kendilerine bildirilmesiyle başlar.*”

Burada dikkat edilmesi gereken birinci husus; bu halde üç aylık ret süresinin hem yasal hem de atanmış mirasçılar açısından aynı anda işlemeye başlamasıdır. İkinci husus ise; bu hüküm yasanın açık ifadesinden de anlaşılacağı üzere **sadece koruma önlemi** olarak terekenin yazımında söz konusu olacaktır. ³⁸

Burada koruma önlemlerinden defter tutulmasını açıklamakta fayda görüyoruz. TMK' nın 589. maddesi mirasbırakanın son yerleşim yeri sulh hakimine doğrudan doğruya terekenin korunması ve hak sahibine ulaşmasını temin edecek her türlü koruma önlemlerini almak yetkisini tanımıştır. Medeni Kanunumuzun 590 vd maddelerinde hükme bağlanan özel önlemler: Terekenin Mühürlenmesi, Defterinin Tutulması, Terekenin Resmen Yönetilmesi, Vasiyetnamenin Teslimi ve Açılması ile ilgili Önlemler, Mirasçılık Belgesi Verilmesi ve Mirasçılığın Tespitidir.

Bizim konumuz olan terekenin defterinin tutulması TMK' nın 590. maddesinde düzenlenmiştir: “ *Aşağıdaki sebeplerden birinin gerçekleşmesi halinde sulh hakimi terekenin defterinin tutulmasına karar verir:*

1. Mirasçılar arasında vesayet altına alınmış olan veya alınması gereken kimse varsa,

³⁷ HELVACI, a.g.e., s. 86

³⁸ DURAL, a.g.e., s.401

2. Mirasçılardan biri uzun süreden beri bulunamıyorsa ve temsilcisi de yoksa,

3. Mirasçılardan veya ilgililerden biri, ölüm tarihinden başlayarak bir ay içinde istemde bulunursa,

Defter tutma işlemi gecikmeksizin tamamlanır.” Terekenin defterinin tutulması yukarıda madde metninde belirtilen şartlar gerçekleştiğinde; terekenin güvenceye alınması gayesiyle, mirasın açıldığı tarihteki tereke mevcudunun aktif ve pasifi ile hakim tarafından tespit edilmesini ifade eder.³⁹

7. Sonra Gelen Mirasçılar Yararına Rette Süre

TMK' nın 614. maddesinde “Mirasçılar, mirası reddederken, kendilerinden sonra gelen mirasçılardan mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulmasını tasfiyeden önce isteyebilirler.

*Bu takdirde ret, sulh hakimi tarafından daha sonra gelen mirasçılara bildirilir; **bunlar bir ay içinde mirası kabul etmezlerse reddetmiş sayılırlar.**”*

Medenî Kanunumuz sonra gelen mirasçılar yararına ret halinde durumun zümre itibariyle daha sonra gelen mirasçılara tebliğ edileceğini ve onlara mirası kabul için bir aylık bir süre verileceğini, bu süre içinde mirası kabul etmezlerse mirasın onlar tarafından da reddedilmiş sayılacağını öngörmüştür. Bu hükümde, kanun koyucunun sonraki zümredeki mirasçılara tanıdığı bir aylık süre aslında mirası kabul süresidir. Dolayısıyla bu bir aylık kabul süresi içinde mirasın teknik anlamı ile reddedilebileceğinden söz etmek mümkün değildir. Zira susma burada ret sayılacağından, kanun koyucu ilgili mirasçılara sadece mirası kabul etme imkânı tanımıştır.⁴⁰

8. Ret Süresinin Uzatılması ve Yeni Ret Süresi Verilmesi

TMK' nın 615. maddesinde düzenlenen bu durumda; “*Önemli sebeplerin varlığı halinde sulh hakimi, yasal ve atanmış mirasçılara tanınmış olan ret süresini uzatabilir veya yeni bir süre tanıyabilir.*” madde metninden de anlaşıldığı üzere haklı sebepler mevcut ise yasa koyucu sulh hakimine ret süresini uzatma ve yeni bir süre verme imkanını vermektedir.

³⁹ İNAN,2004,a.g.e.,s.472

⁴⁰ HELVACI, a.g.e.,s.91

Ret süresi henüz dolmamışsa sürenin **uzatılması**, tamamlanmış bulunuyorsa **yeni bir süre** verilmesi istenecektir. Sulh hakiminin bu maddedeki imkanını kullanabilmesi için; ortada bir **haklı sebep** bulunmalıdır. Bu haklı sebep, normal ret süresi içinde karar verme ile ilgili olmalıdır. Yani, durumun özelliği icabı kanuni süre ile yetinmek mirasçılar için hakkaniyeti aykırı , aşırı ölçüde sert bir çözüm olarak belirlenmeli, onlardan bu süre zarfında bir karara varabilmeleri, beklenilemez sayılabilmelidir.⁴¹ Haklı sebeplere örnek olarak; mirasçının uzun süren hastalığı, uzak bir yerde bulunması, terekenin bir çok malları, alacak ve borçları içermesi, terekeye ait ve neticesi tereke mevcuduna etki edebilecek nitelikte bir davanın görülmekte olması, mirasbırakanın değişik yerlerde mallarının bulunması gösterilebilir.⁴²

Hemen belirtmek gerekir ki; hakim in re'sen mirasçıya yeni bir ret süresi tanınması ya da mevcut ret süresini uzatması söz konusu değildir. Hakim ancak mirasçının bu yöndeki talebi üzerine bu hususta karar vermeye yetkilidir. Gerek ret süresinin uzatılması, gerekse yeni ret süresi için talepte bulunan mirasçının ret hakkını, tereke işlerine karışma nedeniyle yitirmemiş olması gerekir.⁴³

E. REDDİN GERİ ALINMASI

Ret yenilik doğuran bir irade açıklaması olduğu için, sulh hakimine ulaştığı andan itibaren hüküm doğurur ve bu andan sonra geri alınmaz. Geçerli olan bir reddin normal şartlarda geri alınması ancak belli şartlar dahilinde mümkündür.⁴⁴

Bunlardan birisi bütün ilgililerin rıza göstermeleri ile ret beyanının geri alınmasıdır. Burada ilgililer ibaresini geniş anlamak ve buna diğer bütün mirasçılarla birlikte⁴⁵ ret eden mirasçının kişisel alacaklılarını da dahil saymak gerekir. Gerçekten mirasın reddi çok defa tereke borçlarının fazla olduğu

⁴¹ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e., s. 610

⁴² GÖNENSAY, a.g.e., s. 248

⁴³ HELVACI, a.g.e., s. 94

⁴⁴ DURAL, a.g.e., s. 400

⁴⁵ Y. 2. HD. 14.06.2010 T. 2010/8042 E. 2010/11609 K. sayılı ilamı; "Mirasçıların, mirası red beyanları, belirli sürede açıklanması gerekli tek taraflı bozucu yenilik doğurucu bir irade açıklaması niteliğinde olup, sözlü veya yazılı beyanın sulh hakimine ulaşması ve tutanakla tespit edilmesiyle sonuç doğurur (TMK.md.609/3). Ulaşma şartı gerçekleşikten sonra ret beyanından ancak mirasçılarının tamamının muvafakati ile dönülebilir. Tek taraflı rücu mümkün değildir. Öyleyse temyiz talebinin reddi gerekmştir..." (Yayımlanmamıştır)

ve tereke aktiflerinin bu borçları karşılamaktan uzak bulunduğu endişesi altında yapılır. Sonradan reddin geri alınması tereke alacaklılarının da borçlunun malvarlığına el koyma imkanını yaratacağından, mirasçının kişisel alacaklıların da çok yakından ilgilendirir.⁴⁶

Geri almanın mümkün olduğu diğer bir durum ise İİK' nın 183. maddesinde bahsedilen haldir. Bu maddeye göre; “ *Bir tereke 180 inci madde mucibince tasfiye halinde bulunur ve tasfiyenin kapanmasından evvel mirasçılardan biri gelerek mirası kabul eylediğini bildirirse borçların ödenmesi için mirasçının teminat göstermesi mukabilinde mahkeme tasfiyeyi durdurur.* ” Mirasın reddin de üç halde terekenin iflas hükümlerine göre tasfiye edilmesi gerekir: Bu hallerden ilki mirasın en yakın yasal mirasçılardan tümü tarafından reddedilmesi (TMK.m.612), ikincisi hükmi ret (TMK.m.605/f.2); üçüncüsü ise mirasın sonra gelen mirasçılar (madun; alt derece) lehine reddinde alt derecenin de mirası reddetmesi halidir.⁴⁷ Bu halde tereke, İİK. m. 180'e göre tasfiye edilirken, mirası ret eden mirasçılardan her hangi biri önceki ret beyanını geri alır ve borçlar için yeterli teminat gösterirse, sulh hakimi tasfiyeyi durdurarak terekeyi mirası kabul eden mirasçılara teslim edecektir.⁴⁸

Yukarıda belirtilen hallerin dışında ret beyanının hata, hile ve tehdit hallerinden herhangi biriyle sakatlanması halinde B.K' nın 23. ve 31. maddeleri uyarınca ret beyanının iptali mümkündür.⁴⁹ İptal açıklamasının diğer mirasçılara değil ret beyanının yapıldığı mirasbırakanın yerleşim yeri sulh mahkemesine yapılması gerekir.⁵⁰

F. RET HAKKINDAN YOKSUNLUK

Bu müessese TMK' nın 610. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; “*Yasal süre içinde mirası reddetmeyen mirasçı, mirası kayıtsız şartsız kazanmış olur.*

Ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya mirasbırakanın

⁴⁶ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e.,s.606; ANTALYA, a.g.e.,s. 379

⁴⁷ PEKCANITEZ, HAKAN / ATALAY, OĞUZ / ÖZKAN, MERAL / ÖZEKES, MUHAMMET, İcra ve İflas Hukuku, 3. Bası, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2005, a.g.e.,s.353

⁴⁸ ANTALYA, a.g.e.,s.379

⁴⁹ İMRE, a.g.e.,s.348

⁵⁰ HELVACI, a.g.e.,s.115

işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine maleden mirasçı, mirası reddedemez.” Yukarıdaki madde metninde belirtilen şartları ve durumları tek tek açıklayacak olursak;

1. Ret Süresinin Geçirilmiş Olması

Mirası süresi içinde ret etmeyen mirasçı, mirası ret hakkını kaybeder ve artık mirası kayıtsız şartsız kazanmış olur.

2. Ret Süresinin Bitiminden Önce Kabul

Sürenin bitmesinden önce mirasın açıkça kabul edilmiş olması, yani ret hakkından açıkça feragat edilmesi de mirasçılık sıfatının kesin olarak kazanılması sonucunu meydana getirir. Fakat süresi içinde mirası reddetmiş olan mirasçı medenî hakları kullanma ehliyetini haiz olmadığı yahut mirası bir hatâ, hile yada tehdit etkisi altında reddettiği takdirde, yapılan reddi mahkeme kararı ile iptal ettirebileceği gibi; sürenin bitmesinden önce mirası bu sebeplerden birinin etkisi altında kabul ettiği halde de kabulün iptalini talebe yetkilidir.⁵¹

3. Mirasçının Terekenin Olağan Yönetiminin veya Terekenin Devamını Sağlayan İşlerin Dışında Tereke Malları Üzerinde İşlemlerde Bulunması (Örtülü Kabul)

TMK' nın 610/2. maddesi metninden de anlaşıldığı üzere; yasa koyucu mirasçılardan birinin tereke işlerine gereğinden fazla karışmasını örtülü kabul olarak kabul etmiş ve tıpkı açık kabulde olduğu gibi, ret hakkının bu mirasçı bakımından sona ereceğini düzenlemiştir. Mirasçılardan hangi işlerinin olağan, hangilerinin ise olağan dışı idari işlemlerinden sayılacağı hususu tartışmalıdır. Yargıtayın 08/02/1950 T. ve 140/20 Sayılı kararında mirasçının eyleminin tereke işlerine karışma olarak değerlendirilebilmesi için onun bu eylemde bulunurken hangi maksatla hareket ettiğinin belirlenmesi gerektiğini, mirasçının amacı; mirasçı sıfatı ile terekede tasarruf değilse, eylemleri tereke işlerine karışma olarak nitelendirilmemeli ve ret hakkının düşmesine sebebiyet verilmemelidir diyerek uygulamada subjektif ölçüyü kriter olarak belirlemiştir.⁵²

⁵¹ GÖNENSAY, a.g.e.,s. 240

⁵² Hukuk Genel Kurulunun 08.02.1950 T. ve 140/20 sayılı kararında; "Bir muamelenin alelade idari muameleden olup olmadığını tayin için bilhassa muameleyi yapan varisin maksadını nazara almak lâzımdır... Eger bunun maksadı mirasçı sıfatıyla terekeden tassarruf olmayıp

Yargıtayın bu görüşüne karşılık baskın görüş olarak doktrinde güven (Dürüstlük) prensibi benimsenmiştir. Buna göre; bir irade beyanının ya da iradi bir davranışın ne anlama geldiğini tespit etmek için, beyanda bulunan veya sözü edilen davranışta bulunanın iç iradesine değil, beyana yahut anılan davranışa muhatap olan karşı tarafın, dürüstlük kuralına göre, kendisince bilinebilen bütün hal ve şartları gereği gibi değerlendirerek buna ne anlam vermesi gerektiğine bakılır.⁵³

Örnek verecek olursak mirasçının miras sebebiyle istihkak dâvası, tenkis dâvası veya paylaşma dâvası açması, mirasbırakana ait taşınmazları kullanma⁵⁴, paylaşımaya iştirak etmesi, kendisine isabet edecek miras hissesi hakkında mukavele yapması, terekede bulunan bir taşınmazın adına tescilini talep etme, mirasçı sıfatı ile aleyhe açılan bir davada sulh olmak, terekedeki mallarda esaslı değişiklik yapmak, vasiyetlerini yerine getirmek, veraset ve intikal vergisi beyannamesi vermek, mirasbırakandan kalan araçların devrini üzerine almak⁵⁵,

mücerret bilahare mirası kabul ettiği zaman ihmal yüzünden gelebilecek zararın önüne geçmek ise, yaptığı muamelenin alelade idari muamele olarak kabulü zaruridir. Ezcümle malların çalınmaması için tedbir ittihazi, malları deftere geçirmek, zamanaşımını kesmek için derhal dava açmak, bir otelin, gazinonun müşterilerinin dağılmaması için vergi vermek,, davaya mani olmak için nüstacel borçları ödemek alelade idarenin istilzam ettiği muamelattandır.” (Naklen **DURAL**, a.g.e.,s. 404)

⁵³ **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, a.g.e.,s.616; **DURAL**,a.g.e.,s. 404; **ANTALYA**, a.e.g.,s. 387; **AYAN**, a.e.g.,s. 227; **OĞUZMAN**, a.e.g.s., 362

⁵⁴ Y. 2.HD 07/07/2010 T. 2010/9050 E. ve 2010/13701 K. sayılı ilamı “ Toplanan delillerden; davalıların, 08.05.2000 tarihinde ölen mirasbırakan Cuma'nın mirasını 07.08.2000 tarihinde kayıtsız şartsız reddettikleri halde; tapuda arsa olarak mirasbırakan Cuma adına kayıtlı üzerinde fiilen zemin artı 3 kat olarak 4 bağımsız bölümü bulunan taşınmazda; zemin katta Gülsüm, 1.katta Mehmet, 2.katta Cabbar, 3.katta Samet'in oturmaya devam ederek murisin ölümünü müteakip alalade idarenin ve mirasa ait işleri idamenin istilzam etmediği muameleleri yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu durumda davalılar mirasbırakanın ölüm tarihinde yürürlükte olan 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 550.maddesi gereğince; mirası reddetmek hakkından mahrumdurlar. Açıklanan husus üzerinde durulmadan yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.” (Yayınlanmamıştır)

⁵⁵ Y. 2.HD 26.02.2007 T. 2006/12141 E. ve 2007/2756 K. sayılı ilamında “ Miras bırakan 3.12.2005 tarihinde ölmüş, çocukları Mustafa ve Bahadır 3.1.2006 tarihinde 3 aylık süre içerisinde mirası reddettiklerini açıklamışlardır.(MK. md.606) Medeni Kanununun 610/2 maddesi ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlerine karışan , terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya miras bırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işlem yapan yada tereke mallarını gizleyen veya kendisine mal eden mirasçının mirası reddedemeyeceğini hükme bağlamıştır. Toplanan delillerden davacı Mustafa ve Bahadır'ın miras bırakana ait 2 adet aracı trafikte kendi adlarına 22.12.2005 tarihinde intikal ettirdikleri anlaşılmaktadır. Bu işlemin terekenin olağan yönetimine ait bir davranış olduğu da kabul edilemez. Davacıların ret hakkı düşmüştür. Açıklanan husus dikkate alınmadan yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir. Hükümün açıklanan nedenlerle BOZULMASINA...” (Yayınlanmamıştır)

olağan idareyi ve terekenin devamını aşan işler olarak kabul edilmektedir.⁵⁶

Ancak; bir mirasçının temerrüt faizine engel olmak için para borcunu ifa etmesi, değeri düşmekte olan bir kıymetli evrakı paraya çevirmesi, cezaya engel olmak için vergi ödemesi, acil bir tamirata gerçekleştirmesi halinde ise tereke işlerine karışmanın varlığından söz edilememesi gerekir.⁵⁷ Bozulacak bir tereke malının satılarak paraya çevrilmesi, ürün ve semerelerin toplanıp muhafaza edilmesi, mirasbırakana karşı açılmış bulunan dava ve takiplerde terekenin zarara uğramasını önleyecek nitelikte itiraz ve defilerde bulunulması gibi işler, olağan yönetimin gerektirdiği işlem ve eylemlerdir.⁵⁸

Ayrıca sıklıkla karşılaşılan bir durumu daha açıklamakta fayda vardır: Emekli Sandığı Kanunu veya Sosyal Sigortalar Kanunu tarafından ölenin dul ve yetimlerine yapılan ödemeler, ölenin geride kalanlarının sosyal güvencesini temin nedeniyle yapılmaktadır. Sosyal güvence Anayasal bir haktır. Bir kimsenin mirası reddetmesi sosyal güvenliğinden yoksun olması sonucuna yol açmamalıdır.⁵⁹ Bu nedenle, dulluk, yetimlik aylığının bağlanması mirasın reddinden etkilenmez.⁶⁰ Ancak özel sigortalar buraya dâhil edilemez. Sadece kamu hukuku kurallarından kaynaklanan sosyal güvenceler için bu söylenenler geçerlidir.⁶¹

⁵⁶ İNAN, 2008, a.g.e.,s. 510

⁵⁷ OĞUZMAN, a.g.e.,s.362

⁵⁸ HELVACI, a.g.e.,s.135

⁵⁹ Y 2.HD 25.04.2005 T. 4071 E. ve 6616 K. sayılı ilamı "... İstek terekenin borca batık olduğunun tesbitine ilişkindir. Ölümü tarihinde miras bırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır. (TMK.605/2) Mirasçılar Türk Medeni Kanununun 610/2. maddesinde yazılı eylemlerde bulunmadıkça yani, zimnen mirası kabul etmiş duruma düşmüş olmadıkça, her zaman terekenin borca batık olduğunun tesbiti istenebilir. Dul ve yetim aylığı Emekli Sandığı Kanununa göre belirlenen kişilere verilir. **Emekli Sandığı tarafından bağlanan dul aylığı terekeden intikal eden bir hak olarak kabul edilemez. Dul aylığı almak terekeyi tesahup anlamına gelmez.** Öyle ise açıklanan ilkeler çerçevesinde araştırma ve inceleme yapılarak sonucu uyarınca hüküm verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır." (Naklen GENÇCAN,a.g.e.,s. 594)

⁶⁰ Y. 12. HD. 26.12.2005 T. 2005/23073 E. ve 2005/26042 K. sayılı ilamı da aynı yöndedir. Buna göre; " Borçluların murislerinden kendilerine bağlanan maaşı sahiplenmeleri TMK' nın 605 maddesi uyarınca murisin mirasını reddetmelerine engel teşkil etmez. Zira, murisin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan almakta olduğu maaşı terekesine dahil değildir. Bu nedenlerle mahkemenin aksine görüşü yerinde değildir. ...." (Naklen Kaçak, Nazif, Yeni İhtihatlarla Yeni Miras Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2006)

⁶¹ KILIÇOĞLU, AHMET, M., Miras Hukuku, 3. Bası, Ankara, Turhan Ktabevi, 2009, a.g.e.,s. 262

4. Mirasçının Terekeden Bir Malı Gizlemesi veya Kendisine Mal Etmesi

TMK. 610. m. II.f.son cümlesi, mirası ret hakkını düşürücü bir hal olarak, terekeden bir malın, mirasçı tarafından; tereke malların gizlemesi ve kendine mal etmesi hususunu düzenlemiştir. Medenî Kanunumuzun düzenlediği bu hal bir ceza niteliği göstermektedir. Zira, terekedeki bir malı zimmetine geçiren veya gizleyen, artık mirası ret hakkından yoksun olacaktır.⁶²

Böyle bir sebeple ret hakkından yoksunluk sonucunun meydana gelebilmesi için, terekeye ait bazı malların mirasçının elinde bulunması yeterli değildir, ayrıca mirasçının tereke malını diğer mirasçılardan gizlemiş olması veya bunu zimmetine geçirmiş bulunması gerekir. Bu eylemi yaparken de yaptığı işin tereke işi olduğunu ve sakladığı malın da tereke malı olduğunu bilmesi şarttır.⁶³ Tereke malını gizlemekle veya bunu kendine mal etmekle mirasçı, diğer mirasçıların, musalehlerin ve tereke alacaklılarının aleyhine ve zararına olarak davranmış ve kendi yükümlülüklerini ihlâl etmiş olur. Zira, tereke malına zilyet bulunan mirasçı, bu husus hakkında bilgi vermekle mükelleftir.

Mirasçının tereke malını gizlemesi veya zimmetine geçirmesi hukuki niteliği itibarı ile, miras hukuku ile ilgili bir tür haksız fiil teşkil ettiğinden, böyle bir fiili yapanın bunun sonuçlarından sorumlu tutulabilmesi için, bunun ayırtım gücüne sahip bulunması şarttır ve yeterlidir. Bu itibarla, ayırtım gücüne sahip küçükler ve ayırtım gücüne sahip kısıtlılar da, böyle bir durumda, bu sebeple mirası kabul etmiş ve ret hakkından yoksun olmuş sayılırlar.⁶⁴

G. REDDİN HÜKÜMLERİ

1. Reddin Yasal Mirasçılar Açısından Sonuçları

a. Yasal mirasçılardan bir veya bir kaçının mirası reddi

TMK' nın 611/1 maddesine göre; “*Yasal mirasçılardan biri mirası reddederse onun payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi, hak sahiplerine geçer.*” Bu maddeye göre, mirası reddeden kanuni mirasçı, mirasbırakandan daha önce ölmüş sayılır.

⁶² İNAN,2004, a.g.e.,s. 500

⁶³ OĞUZMAN, a.g.e.,s. 363

⁶⁴ İMRE, a.g.e.,s. 342-343

Onun payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi diğer hak sahiplerine geçer. Dolayısıyla, mirasçılıktan doğan hakları kullanamayacağı gibi herhangi bir sorumluluğu da söz konusu olmaz. Mirasbırakanın borçlarından sorumlu tutulamaz ve denkleştirme yükümlülüğü de kalmaz.⁶⁵

Mirasın reddi geçmişe yürüyeceği; başka bir ifadeyle, mirasbırakanın ölümü anından itibaren hüküm ve sonuç doğuracağı için, saklı paylar ve serbestçe tasarruf edilebilecek kısım hesaplanırken; mirası reddetmiş olan mirasçı hesaba katılmaz.⁶⁶ Ret edenin alt soyu varsa, reddedilen hisse bunlara geçer; altsoyu yoksa, mirasbırakanın diğer mirasçılarının hisseleri çoğalmış olur; çünkü, reddolunan miras hisseleri bu durumda onlara geçecektir.⁶⁷ Örneğin, M' nin A, B ve C adlı üç çocuğundan A, mirası reddedecek olursa, B ve C' nin miras payları 1/3'den 1/2' ye yükselir. Buna karşılık reddedenin altsoyu varsa, altsoy ona halef olur. Yukarıdaki örnekte A'nın, D adında bir çocuğu olsa, D, A'ya halef olup ona düşen 1/3 miras payını alır, böylece B ve C' nin miras payları değişmez.⁶⁸

b. En yakın bütün mirasçılarının mirası reddetmeleri

TMK' nın 612. maddesi; “ *En yakın yasal mirasçılarının tamamı tarafından reddolunan miras, sulh mahkemesince iflas hükümlerine göre tasfiye edilir.*” hükmüne yer vermiştir. Türk Hukukuna göre, mirasçısı bulunmayan bir tereke söz konusu olamaz. Mirasbırakanın kanuni mirasçısı yoksa ve atanmış mirasçı da tayin etmemişse, Devlet kanuni mirasçı olur. Benzer bir durumun olduğu; mirasın en yakın bütün mirasçılar tarafından reddolunması halinde, Medeni Kanunumuz farklı bir hüküm koymuştur. Böyle bir halde miras, daha sonraki zümrede bulunan mirasçılara veya Devlete geçmez, ancak mirasın resmi tasfiyesi yoluna gidilir⁶⁹ ve tasfiye sonunda artan kısım, sanki reddetmemiş gibi, bu en yakın kanuni mirasçılara verilir.⁷⁰

⁶⁵ TMK' nın 670/1 “ Mirasın açılmasından önce veya sonra mirasçılık sıfatını kaybeden mirasçıya ait geri verme yükümlülüğü, onun yerini alan mirasçılara, miras paylarında meydana gelen artış oranında geçer.”

⁶⁶ AYAN, a.g.e.,s. 229

⁶⁷ İMRE, a.g.e.,s. 348

⁶⁸ DURAL, a.g.e.,s. 406

⁶⁹ Y.2. HD 29/11/2011 T. 2011/19315 E. ve 2011/20145 K. sayılı ilamında bu husus belirtilmiştir. “ Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere ve özellikle mirasbırakanın en yakın mirasçıları olan eşi ve çocukları tarafından mirasın reddedildiğinin ve Türk Medeni Kanununun 612. maddesine göre mirasın iflas hükümlerine göre

Burada en yakın kanuni mirasçılardan kast edilen, mirasbırakanın ölümü üzerine ilk planda ve doğrudan doğruya mirasçı sıfatını kazanan kişilerdir. Sağ kalan eş de en yakın kanuni mirasçı kavramına dahildir.⁷¹

Y. 2. HD' nin 2010/2005 E. ve 2011/9477 K. sayılı ilamında da bu kavrama açıklık getirilmiştir. Buna göre; “ Mirasbırakan ..., 25.01.2010 tarihinde ölmüş, eşi ve kızı mirası kayıtsız ve şartsız reddetmişlerdir. Yasal mirasçılardan biri, mirası redderse onun payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi diğer mirasçılara intikal eder (TMK.md.611). En yakın mirasçıların tamamı tarafından reddolunan miras Sulh Hukuk Mahkemesince iflas hükümlerine göre tasfiye edilir (TMK.md.612/1). En yakın kanuni mirasçılardan maksat **doğrudan doğruya mirasçılık sıfatını kazanan mirasçılardır**. Mirasbırakanın anne ve babası en yakın mirasçılardan sayılamayacağından, ret hükmü sonucu itibariyle doğru olduğundan temyiz itirazlarının reddine karar verilmesi gerekmiştir.”⁷²

Yine en yakın mirasçılar kavramının tam olarak anlaşılabilmesi Sayın Dural' ın vermiş olduğu örnek tatmin edicidir. Buna göre; “ M' nin ölümünde eşi E yanında, A,B ve C adlı çocukları ile C' nin çocuğu D hayattaysa, en yakın yasal mirasçılar E, A, B ve C' dir. D ise bu kavrama dahil olmaz, çünkü o ilk planda ve doğrudan M'nin mirasçısı değildir.

M'nin hayatta olan hısımları babası B, kadeşleri C ve D ile C' nin çocuğu E ise; MK 612/1'in uygulanabilmesi için B,C ve D'nin mirası reddetmesi yeterlidir. E'nin bu konuda bir rolü yoktur.”⁷³

Kanunun böyle bir uygulama getirmesinin temelinde yatan sebep; en yakın bütün kanuni mirasçılar tarafından reddedilen bir terekenin genel olarak borç içinde olacağı, arka planda gelen ve mirasbırakana olan nispi uzaklıkları dolayısı ile manevi bağları daha zayıf bulunan diğer mirasçıların da bu terekeyi nasıl olsa reddedecekleri kanaatinin hakim olmasıdır.⁷⁴

---

re'sen tasfiye edileceğinin anlaşılması bulunmasına göre yerinde bulunmayan temyiz isteğinin reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA...” (Yayınlanmamıştır)

⁷⁰ İMRE, a.g.e.,s. 350

⁷¹ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU,a.g.e.,s. 624

⁷² GENÇCAN, a.g.e.,s. 597-600 (Ayrıca benzer kararlar için bkzn)

⁷³ DURAL, a.g.e.,s. 407

⁷⁴ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e.,s. 624

Eğer en yakın yasal mirasçılarının yanı sıra atanmış mirasçılar da varsa, yasada yazılı olmamakla birlikte, ayrıca bu iradi mirasçılarının da mirası reddetmiş olmaları gerekir ki tereke tasfiye edilebilsin. En yakın yasal mirasçılarının reddine, iflas tasfiyesini bağlayan TMK 612 kuralının mantığı bunu gerektirir. Eğer atanmış iradi mirasçılar mirası reddetmezlerse, TMK 611'in genel kuralı uygulanmalı ve miras tasfiye edilmeyip, sonraki hak sahiplerine intikal ettirilmelidir. Bu durumda iradi mirasçının payının şişmesi ve onun tek başına mirasçı olması söz konusu olmaz. Durumdan sonraki zümre mirasçılar yararlanırlar.⁷⁵

c. Mirasın altsoyun tamamı tarafından reddi

TMK' nın 613/1 maddesinde düzenlenmiştir: “ *Alt soyun tamamının mirası reddetmesi halinde, bunların payı sağ kalan eşe geçer.*” Bu durumda terekenin tamamı sağ kalan eşe geçer. Bu maddenin uygulanabilmesi için sağ kalan eş ile alt soyun birlikte mirasçı olması gerekmektedir. Altsoyun tümü mirası reddetmiş, buna karşılık sağ kalan eş mirası reddetmemiş olmalıdır. Eğer sağ kalan eş de mirası reddetmişse, bu takdirde, miras en yakın bütün mirasçılar tarafından reddedilmiş olur ve bir önceki 612. maddenin uygulanması, yani mirasın resmî tasfiyesi yoluna gidilmesi söz konusu olur.⁷⁶

"Altsoy" teriminin içine, bütün birinci zümre hısımları girmez. Yalnız mirasbırakanın ölümüyle doğrudan doğruya ve birinci derecede yasal mirasçı olan alt soyu girer.⁷⁷

Sağ kalan eşin ikinci zümre ile birlikte mirasçı olduğu ve onlardan da mirasbırakana ilk planda ve doğrudan doğruya mirasçı olanların tümünün mirası reddettiği durumlarda bu kural uygulanamaz; sağ kalan eş üçüncü zümreyle birlikte mirasçı olur.⁷⁸

d. Sonra gelen mirasçılar lehine ret

Bu müessese TMK' nın 614. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; “*Mirasçılar, mirası reddederken, kendilerinden sonra gelen mirasçılardan mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulmasını tasfiyeden önce isteyebilirler.*”

⁷⁵ SEROZAN, a.g.e.,s. 400; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e.,s. 628

⁷⁶ İMRE, a.g.e.,s. 352

⁷⁷ ÖZTAN, a.g.e.,s. 328

⁷⁸ SEROZAN, a.g.e.,s. 400

*Bu takdirde ret, sulh hakimi tarafından daha sonra gelen mirasçılara bildirilir; bunlar **bir ay** içinde mirası kabul etmezlerse reddetmiş sayılırlar.*

Bunun üzerine miras, iflas hükümlerine göre tasfiye edilir ve tasfiye sonunda arta kalan değerler, önce gelen mirasçılara verilir.”

Kanun koyucu terekenin en yakın yasal mirasçılarının tümü tarafından reddinin daima terekenin aktiflerinin pasiflerini karşılayamayacak olmasından kaynaklanmayabileceğini, en yakın yasal mirasçılarının başka bazı sebeplerle de bu yola gitmek isteyebileceklerini dikkate alarak böyle bir düzenleme yapma gereği hissetmiştir.

Bu düzenleme mirasın reddiyle ilgili genel hükümlerin aksine; TMK m.614 mirasın en yakın yasal mirasçılarının tümü tarafından reddi halinde terekenin iflâs hükümlerine göre tasfiye edileceği (TMK m.612) ve ret açıklamasının kayıtsız ve kayıtsız şartsız olması gerekeceğini öngören (TMK m.609/f.2) maddelerinin istisnasını teşkil etmektedir.⁷⁹

TMK m.614'ün uygulama alanı bulması için en yakın yasal mirasçılarının **tümünün** mirası reddetmesi ve içlerinden **en az birinin** mirası alt derece lehine reddetmesi gereklidir. Bu durumda mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hakimi, bu durumu sonra gelen mirasçılara bildirecek ve onlara bu bildirimden itibaren bir aylık bir süre tanıyacaktır. Mirasçılar bu bir aylık süre içinde mirası kabul edebilir , reddedebilir ya da hiçbir irade açıklamasında bulunmayabilirler. Kanun koyucu anılan süre içinde mirası kabul etmeyen alt derecedeki mirasçılarının, mirası reddetmiş sayılacağını kabul etmiştir.⁸⁰

Alt derece lehine ret herhangi bir mirasçı lehine yapılamaz. TMK 614. maddeye göre, mirasçılar ancak kendilerinden sonra gelen ilk derece veya zümredeki mirasçılar lehine bu reddi yapabilirler. Buradaki ret, alt derecedeki veya sonraki zümrede bulunan **bütün mirasçılar** lehine yapılmalıdır. Reddin lehlerine yapılmış olduğu bu mirasçılar ayrı şekilde davranabilirler, bunların hepsinin mirası kabul veya reddetmeleri mümkün olduğu gibi, bir kısmının kabul, diğerlerinin reddetmeleri de yukarıda da değindiğimiz gibi muhtemeldir. Bunlardan en az birisinin mirası

⁷⁹ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e.,s.630

⁸⁰ HELVACI, a.g.e.,s. 173

kabul etmesi ile, TMK. m. 612 hükmünün uygulanması ve resmî tasfiye önlenmiş olur. Buna karşılık, alt derecedeki mirasçılardan hiçbirisi mirası kabul etmezse, bu takdirde, mirasın resmî tasfiyesinin yapılması gerekir. Tasfiye sonunda artan değerler ise bu halde TMK. m. 614, f/son uyarınca mirası önceden reddetmiş olan mirasbırakanın en yakın mirasçılarına ait olacaktır.⁸¹

2. Reddin Atanmış Mirasçılar Açısından Sonuçları

TMK' nın 611/2 maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; *“Mirası reddeden atanmış mirasçının payı, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufundan arzusunun başka türlü olduğu anlaşılmadıkça, mirasbırakanın en yakın yasal mirasçılarına kalır”*

Atanmış mirasçının mirası reddetmesi durumunda, ölüme bağlı tasarrufta halefiyet ilkesi işlerlik kazanmayacağı için atanmış mirasçının altsoyu, onun miras payına halef olamayacaktır. Dolayısıyla, atanmış mirasçının mirası ret etmesi halinde, reddeden mirasçının payı, mirasbırakanın yasal mirasçılarına geçer.⁸²

Burada bir veya birden fazla atanmış mirasçı bulunmasının, bunlardan birinin veya hepsinin mirası reddetmesinin bir önemi yoktur. Bütün bu hallerde, atanmış mirasçı tarafından reddolunan miras hakkı kanuni mirasçılara geçer. Ancak, mirasbırakan bunun aksini emretmiş olabilir, bu takdirde mirasbırakanın arzusuna göre hareket etmek gerekir. Ölüme bağlı tasarrufta, bu konuda açıklık yoksa, mirasbırakanın irade beyanının yorumlanması gerekir. Mesela, mirasbırakanın bütün mirasını birden fazla atanmış mirasçıya bırakması ve kanuni mirasçılarını mirasından uzaklaştırmış olması halinde; atanmış mirasçılardan biri mirası reddederse, bu takdirde, reddolunan miras hissesi kanuni mirasçılara değil, mirası reddetmemiş olan diğer atanmış mirasçılara geçmesi gerekir. Bu netice, ölenin son arzu beyanından zımnen anlaşılmaktadır. Buna karşılık, ölüme bağlı tasarruftan, yorum ile böyle bir sonuç çıkarılması mümkün olmuyorsa, bu takdirde, TMK. m. 611, f. 2'de yazılı esasın uygulanması gerekir.⁸³

En yakın yasal mirasçıların **tümünün** mirası reddettiği ihtimalde; bu mirasçıların yanı sıra bir de atanmış mirasçı

⁸¹ İMRE, a.g.e.,s. 353

⁸² KILIÇOĞLU, a.g.e.,s. 252

⁸³ İMRE, a.g.e.,s. 349

bulunuyor ve bu atanmış mirasçı mirası reddetmiyorsa, bu durumda terekenin iflâs hükümlerine göre tasfiye edilmesi TMK m.612'ye aykırı olacaktır. Bu nedenle TMK m.611/1' deki genel prensip uygulama alanı bulmalı ve mirası reddeden en yakın tüm yasal mirasçılar, mirasbırakandan önce ölmüş farz edilerek miras diğer yasal mirasçılara (diğer zümrelerde bulunan mirasçılara) intikal etmelidir.⁸⁴

3. Vasiyet Alacaklısının Vasiyeti Reddinin Sonuçları

TMK' nin 616/1 maddesinde düzenlenmiştir. *“Vasiyet alacaklısının vasiyeti reddetmesi halinde, mirasbırakanın arzusunun başka türlü olduğu tasarruftan anlaşılmadıkça, bu reddeden vasiyet yükümlüsü yararlanır.”*

Vasiyet, kural olarak vasiyet alacaklısına, vasiyet borçlusundan, vasiyet konusu edimi talep etme yönünde kişisel nitelikte bir talep hakkı sağlar. Bununla birlikte kanun koyucu, lehine vasiyette bulunulan kişinin de vasiyeti reddetmek isteyebileceğini öngörmüş ve TMK m.616'yı düzenlemiştir. Vasiyet alacaklısı da tek taraflı irade açıklaması ile vasiyet alacağını reddedebilecektir. Ancak kanun koyucu, gerçek retten farklı olarak, vasiyet alacağının reddi için herhangi bir süre ya da şekil şartı öngörmemiştir.⁸⁵

Belirli mal vasiyetinin reddi, mirasın veya miras payının reddinin aksine, vasiyetçinin iradesine aykırı düşmedikçe şarta ve kayda bağlı olarak da yapılabilir.⁸⁶

Kendisine belirli mal vasiyet edilen kimse, bu şeyi kazanmak istemezse, belirli malın kendisine teslimi talebinde bulunmayarak on yılı geçirmesi yeterlidir. TMK. m.602: *“ Vasiyet alacaklısının dava hakkı, ölüme bağlı kazandırmayı öğrenmesinin veya vasiyet borcu daha sonra muaccel olacaksa muaccel olma tarihinin üzerinden **on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.**”*⁸⁷

Eğer vasiyetçi, yedek vasiyet alacaklısı tayin etmemiş ve vasiyet alacaklısı, vasiyet alacağını reddetmişse, vasiyet konusu malvarlığı değeri vasiyet yükümlüsüne ait olacaktır. Vasiyet

⁸⁴ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e.,s. 628

⁸⁵ HELVACI, a.g.e.,s.207

⁸⁶ İMRE, a.g.e.,s. 359; GÖNENSAY, a.g.e.,s. 261

⁸⁷ İNAN, 2004, a.g.e.,s.508

yükümlüsü, ölüme bağlı tasarruflarda bulunan kişi tarafından belirlenmiş olabileceği gibi, belirlenmemiş de olabilir. Belirlenmemişse; vasiyet yükümlüleri TMK m.600/1⁸⁸gereğince yasal ve atanmış mirasçılar olacağı için, vasiyet konusu da bu kişilere ait olacaktır.⁸⁹

H. REDDEDEN MİRASÇININ ALACAKLILARININ KORUNMASI

TMK' nın 617/1 maddesinde tanımını bulmuştur. Buna göre; “ *Malvarlığı, borcuna yetmeyen mirasçı, alacaklılarına zarar vermek amacıyla mirası reddederse; alacaklıları veya iflas idaresi, kendilerine yeterli bir güvence verilmediği takdirde, ret tarihinden başlayarak altı ay içinde reddin iptali hakkında dava açabilirler.*”

Bu maddeye göre, borcunu ödemeye yetecek malı olmayan mirasçının, kendisine geçen mirastan, alacaklılarının haklarını elde etmesine engel olmak, yani alacaklılarını zarara sokmak amacıyla⁹⁰ mirası reddetmesi halinde; alacaklılara reddin iptalini talep etmek yetkisini vermektedir.⁹¹ Böyle bir talep ancak dava yolu ile olur ve iptale sadece mahkeme karar verir.

Mirasçı, borca batık bir mirası reddedebileceği gibi, borçlu olmayan bir mirası da reddedebilir. Bu sonuncu halde, mirasçı belirli menfaatleri reddetmektedir. Böyle bir mirası reddeden mirasçı, şahsen borç içinde olup, borçlarını ödemekten âciz bir durumda bulunuyorsa, onun yapmış olduğu reddin alacaklıları zarar göreceklerdir. Bununla, mirasçının, mirasla kazanacağı malları sırf alacaklılarına kaptırmamak amacı ile, mirası reddetmesi söz konusu olmaktadır. Mirasçılardan bu çeşit kötü niyetli davranışlarını önlemek ve bunlara karşı alacaklıları

⁸⁸ TMK' nın 600/1; “ *Vasiyet alacaklısı, vasiyeti yerine getirme görevlisi varsa ona; yoksa yasal veya atanmış mirasçılara karşı kişisel bir istem hakkına sahip olur.*”

⁸⁹ GÖNENSAY, a.g.e., s. 262; HELVACI, a.g.e., s. 209

⁹⁰ Y. 2.HD. 31.05.2010 T. 2009/21977 E ve 2010/10556 K. sayılı ilamında; “ *Dava, Türk Medeni Kanununun 617.maddesine dayalı, mirası reddin iptaline yöneliktir. Davalının 20.02.2008 vade tarihli bono nedeniyle davacıya borçlu olduğu, borcunu ödemediği, mirasbırakan babası Nurettin'in 15.12.2008 tarihinde ölümü üzerine, alacaklının 21.01.2009 tarihinde ihtiyati haciz kararı alarak, 22.01.2009 tarihinde Mersin 8. İcra Müdürlüğünün 2009/505 takip sayılı dosyasında, davalıya, mirasbırakandan intikal edecek miras payını haczettirdiği, haciz işlemini öğrenen borçlunun 23.02.2009 tarihinde mirası ret beyanında bulunduğu anlaşılmaktadır. Toplanan delillerden, davalının mal varlığının borcunu ödemeye yetmediği, davalıdan borcuna karşılık yeterli güvence göstermesi istenmesine rağmen güvence göstermediği, davalının mirası alacaklılarına zarar verme amacıyla reddettiği anlaşılmakla davanın kabulüne karar vermek gerekirken, yetersiz gerekçeyle ret hükmü kurulması doğru bulunmamıştır.*” (Yayınlanmamıştır)

⁹¹ GÖNENSAY, a.g.e., s. 256

korumak hakkaniyet gereğidir. Bu şekilde kötü niyetli retlerin önüne geçmek için yasa koyucu reddin iptali müessesini öngörmüştür.⁹²

1. Reddin İptali Davasının Şartları

a. Miras açılmış olmalıdır

Miras açılmadan mirasın reddi söz konusu olamayacağından, reddin iptali davası da gündeme gelmez.

b. Miras süresinde reddedilmelidir

Miras süresinde reddedilmemişse, bu ret geçersizdir. Geçersiz reddin iptali istenemez, istenmiş ise bu dava reddedilir.⁹³

c. Reddeden mirasçının malvarlığının borcuna yetmemesi

Mirasın reddinin iptal edilebilmesi için, reddeden mirasçının mevcudu borçlarını karşılamayacak durumda olmalıdır. Kendisine miras yoluyla intikal edecek kıymetler dışında kişisel malvarlığının borçlarını ödemeye kifayet etmemesi gerekir.⁹⁴ Mirasçının mirası reddederken, malvarlığının borcuna yetip yetmediğini ispat külfeti, reddin iptalini dava eden alacaklılara düşmektedir.⁹⁵

d. Reddeden mirasçının alacaklılarına zarar verme kastı

Mirasın reddinin iptal edilmesi için, mirasçının sırf alacaklılarına zarar vermek kastı ile hareket etmiş olması yeterlidir. Bunun neticesinde alacaklıların bir zarara uğramış olmaları aranmaz. Mirasçının sırf alacaklılarına zarar vermek kastıyla hareket edip etmediği hadisenin cereyan tarzına göre tespit edilecektir.⁹⁶

e. Alacaklılara ve iflas idaresine yeterli güvence verilmemiş olmalıdır

Hükümdeki güvence ifadesinin kapsamına, alacaklıların mirasın reddi nedeniyle uğradıkları zararın giderilmesini sağlayacak tüm teminatlar girecektir. Teminatın türünün aynı ya da kişisel olmasının herhangi bir önemi yoktur. Önemli olan alacaklıların ret nedeniyle uğradıkları zararın giderilmesini sağlayacak nitelikte

⁹² İMRE, a.g.e.,s. 354

⁹³ KILIÇOĞLU, a.g.e.,s. 255

⁹⁴ İNAN, 2004, a.g.e.,s. 504

⁹⁵ HELVACI, a.g.e.,s.215

⁹⁶ İNAN, 2004, a.g.e.,s. 505

olmasıdır.⁹⁷ Teminat gösterilmesi halinde reddin iptali talep edilmez, talep ile dava edilmişse dava düşer.⁹⁸

f. Reddin iptali süresine uyulmuş olması

Reddin iptali davasının **altı ay** içinde açılması gerekir. Bu süre zamanaşımı olmayıp, hak düşürücü süredir. Altı aylık sürenin başlangıcı, mirasçının mirası reddettiği gündür. Mirasın reddi beyanı mahkemece tescil edileceğinden, alacaklılar ve ilgililer durumdan bilgi edinmek imkânına sahiptirler. Alacaklılar mirasın reddolunduğunu, altı ay geçtikten sonra öğrenmiş olmaları halinde; sürenin geçmiş olması sebebi ile reddin iptalini talep hakları düşer.⁹⁹

Ret daha sonra öğrenilse bile altı aylık **hak düşürücü** süre sona ermişse artık iptal davası açılmaz.¹⁰⁰

2. Reddin İptali Davasında Görevli Mahkeme

Yargıtayın yerleşik kararlarına ve 6100 sayılı HMK' ya göre iptal davasında görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir.¹⁰¹

3. Reddin İptali Davasında Yetkili Mahkeme

Miras, malvarlığının tamamı için mirasbırakanın yerleşim yerinde açılır. (TMK' nın 576 maddesi). Reddin iptali konusunda yetkili mahkeme de **mirasbırakanın yerleşim yeri** mahkemesidir.¹⁰²

4. Reddin İptali Davasının Tarafları

⁹⁷ HELVACI, a.g.e.,s. 217

⁹⁸ İMRE, a.g.e.,s. 355

⁹⁹ İMRE, a.g.e.,s. 355

¹⁰⁰ Y.2.HD 12.09.2005 T. 9178 E. 11843 K. "...Türk Medeni Kanununun 609. maddesi gereğince mirasın reddi, mirasçılar tarafından Sulh Mahkemesine sözlü veya yazılı beyanla yapılır. Reddin kayıtsız ve şartsız olması gerekir. Sulh hakimi sözlü veya yazılı ret beyanını bir tutanakla tesbit eder. Hükmünü içermektedir. Ret beyanı mahkemeye 24.3.2004 günü yapılmıştır. Bu tarihten davanın açıldığı 27.9.2004 tarihine kadar Türk Medeni Kanununun 617/1. maddesindeki **altı aylık hak düşürücü** süre geçmiştir. Hak düşürücü süre mahkemece resen nazara alınır. Davanın hak düşürücü süre geçtiğinden bahisle reddi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır." (Naklen GENÇCAN, a.g.e.,s. 603)

¹⁰¹ Y.2. HD. 13.10.2011 T. 2011/1085 E. 2011/15751 K. sayılı ilamında "Kanunda özel hüküm bulunmadığı ve Sulh Hukuk Mahkemelerinin görevini açıklayan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 4. maddesinde gösterilen davaların dışındaki her dava Asliye Hukuk Mahkemesinde görülür. **Mirasın reddinin iptali davasında görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir.** Görev kamu düzenine ilişkindir. Mahkemece yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetilmesi gerekir. Bu açıklama karşısında, görevsizlik kararı verilmesi gerekirken; işin esasının incelenmesi usul ve yasaya aykırı olup; bozmayı gerektirmiştir." (Yayınlanmamıştır)

¹⁰² GENÇCAN, a.g.e.,s. 604

a. Davacı

Reddeden mirasçının alacaklıları ve iflas idaresi reddin iptali davasının davacılarıdır.

b. Davalı

Mirası reddeden mirasçı davalıdır.

5. Reddin İptali Davasının Hükümleri

TMK' nın 617/2-3 maddelerinde düzenlenmiştir. “Reddin iptaline karar verilirse, miras resmen tasfiye edilir.

Bu suretle tasfiye edilen mirastan reddeden mirasçının payına bir şey düşerse bundan, önce itiraz eden alacaklıların, daha sonra diğer alacaklıların alacakları ödenir. Arta kalan değerler ise, ret geçerli olsa idi bundan yararlanacak olan mirasçılara verilir.”

Reddeden mirasçının alacaklıları tarafından açılan dava üzerine; hakim, reddin iptaline karar verince, miras resmen tasfiye olunur. Mirasçılar birden fazla olup da içlerinden birisi kendi hissesini reddetmiş ve alacaklılarının talebi üzerine reddin iptaline karar verilmiş ise yalnız reddeden mirasçının hissesi değil bütün tereke tasfiye olur. Fakat tereke tasfiye edildikten yani terekedeki mallar nakde çevrilerek terekeye düşen borçlar tamamen ödendikten sonra, bir şey kalırsa bu kalan miktardan ancak reddeden mirasçıya isabet eden kısımdan; öncelikle reddi iptal ettiren alacaklılar, daha sonra diğer alacaklılar tatmin edilecek, geriye bir şey artarsa artan bu değer reddeden yararlanacak mirasçılara ait olacaktır.¹⁰³

Örnekle açıklayacak olursak; Mirasbırakan öldüğünde iki oğlu (A) ve (B) hayattadır. (A)' nın üçüncü şahıs (C)'ye 30.000 ve bir bankaya 10.000 TL. borcu vardır. Bu nedenle mirası reddeder. (C) reddin iptali davası açar ve kazanır. Resmi tasfiye sonunda tereke 100.000 TL' dir. (A)'nın ve (B)'nin miras payları 50.000 TL' dir. (B) 50.000 TL' yi alır. (A)' nın 50 000 TL' sinden önce (C) 30.000 TL. alır; daha sonra banka 10. 000 TL. alır.(B), (A) mirası red ettiği için de kalan 10.000 TL.yi alır.¹⁰⁴

¹⁰³ GÖNENSAY, a.g.e.,s.259; HELVACI,a.g.e.,s. 230

¹⁰⁴ ÖZTAN, a.g.e.,s.339

I. MİRASBIRAKANIN ALACAKLILARININ KORUNMASI

1. Genel Olarak

TMK' nın 618/1 maddesinde düzenlenmiştir: “*Ödemeden aciz bir mirasbırakanın mirasını reddeden mirasçılar, onun alacaklılarına karşı, ölümünden önceki beş yıl içinde ondan almış oldukları ve mirasın paylaşılmasında geri vermekle yükümlü olacakları değer ölçüsünde sorumlu olurlar.*”

Olağan eğitim ve öğrenim giderleriyle adet üzere verilen çeyiz, bu sorumluluğun dışındadır.

İyi niyetli mirasçılar, ancak geri verme zamanındaki zenginleşmeleri ölçüsünde sorumlu olurlar.”

Bu maddeye göre, mirasbırakanın sağlığında yasal mirasçılarında iadeye tâbi bazı kazandırmalarda bulunması mümkündür. Bu tarz bir kazandırmayı elde eden yasal mirasçının, daha sonra mirası reddetmesin de herhangi bir engel yoktur. Ancak, mirasbırakan ölüm ânında borçlarını ödemekten aciz durumda ise; bu tarz bir ret, mirasbırakanın alacaklılarının zarara uğramasına neden olabilecektir. Zira, iadeye tâbi kazandırmaların konusunu oluşturan malvarlığı değerinin, terekede yer almaması ve kazandırmayı elde eden yasal mirasçının da mirası reddederek kişisel sorumluluktan kurtulmuş olması mirasbırakanın alacaklılarının bu malvarlığı değerine el koyma imkânlarını ortadan kaldıracaktır.¹⁰⁵ Bunu öngören yasa koyucu, denkleştirmeye tabi bir kazandırmaların üstüne yatmak için mirası reddetme kurnazlığına kapılan mirasçıya, kapıları kapamıştır.

Örneğin; Mirasbırakan (A), arkasında borç bırakarak ölmüştür. Oğlu (B) babasının sağlığında, ölümünden **üç yıl** önce 100,000 TL alarak, kendi iş yerini açmıştır. (B) mirası ret etmiştir. Ancak tereke borçları karşılamaya yetmemiştir. Mirasbırakanın alacaklıları, (B)' ye verilen 100,000 TL'den alacaklarının karşılanmasını isteyebilirler. Çünkü bu kazandırma mirasbırakanın ölümünden üç yıl önce verilmiştir.¹⁰⁶

Yukarıdaki örnekte de anlaşıldığı üzere; bu hüküm hakkaniyet esasına dayanan bir hükümdür. Mirasbırakan söz konusu sağlar arası kazandırmayı yapmamış olsaydı, sözü edilen mirasçının,

¹⁰⁵ HELVACI, a.g.e.,s. 233

¹⁰⁶ ÖZTAN, a.g.e.,s.340

mirası reddetmesine rağmen, kazandırmanın konusuna giren mal ve haklar terekede bulunacak ve mirasbırakanın alacaklılarınca takip konusu yapılabilecekti. Yine kazandırmayı alan mirasçı mirası reddetmemiş olsaydı tereke alacaklıları yine bu kazandırmaya el koymak imkanını bulabileceklerdi. Bunu öngören yasa koyucu hukuki niteliği ve şartlarını açıklayacağımız davayı açma hakkını alacaklılara tanımıştır. ¹⁰⁷

2. Hukuki Niteliği

Reddeden mirasçının sorumluluğunun **tali(ikinci derecede) olduğu** genellikle kabul edilmektedir. Buna göre, eğer **bütün mirasçılar mirası reddetmişse**, tereke TMK madde 612'ye göre resmen tasfiye edileceğinden TMK md. 618' e göre sorumlu olan mirasçılar, ancak tasfiye sonunda bütün alacaklar karşılanmamışsa (iade yükümlülükleriyle sınırlı olarak) sadece karşılanamayan kısım için sorumlu olurlar.

Mirasçılardan sadece bir kısmı mirası reddetmişse, tereke alacaklıları önce reddetmeyenlere başvurmak zorundadırlar. Ancak, bu mirasçıların borçların tamamını ödeyemedikleri durumdadır ki, TMK md. 618' e göre reddeden mirasçıya karşı harekete geçebilirler.¹⁰⁸

3. Şartları

a. Miras açılmış olmalıdır

b. Mirasçı mirası reddetmiş olmalıdır

Ret açık veya zımni olabilir

c. Mirasın açıldığı tarihte mirasbırakan ödemedен acz içinde bulunmalıdır

d. Reddeden mirasçı, mirasbırakan ölmeden önceki son beş yıl içerisinde bir kazandırma elde etmiş olmalıdır

Mirasın açılmasından önceki son beş yıl içinde yapılmış kazandırmalar var ise, bu işlemlerde mirasbırakanın, alacaklılarından mal kaçırma amacı içinde olduğu kabul edilir.¹⁰⁹ Mirası reddeden yasal mirasçının, elde ettiği denkleştirmeye tâbi

¹⁰⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e., s. 633

¹⁰⁸ DURAL, a.g.e., s.410 ; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, a.g.e., s. 633; SEROZAN, a.g.e., s. 403; İMRE, a.g.e., s. 358; ÖZTAN, a.g.e., s. 340

¹⁰⁹ KILIÇOĞLU, a.g.e., s. 259

kazandırmadan ne anlaşılması gerektiği, kural olarak Medeni Kanunumuzun denkleştirmeye ilişkin hükümleri çerçevesinde tespit olunacaktır.¹¹⁰ Bu noktada TMK' nın 669. maddesinde düzenlenen Denkleştirme kurumunu kısaca açıklamakta fayda vardır.

Mirasın reddi durumunda denkleştirme; Kanun koyucu, mirasbırakanın sağlığında, mirasbırakandan karşılıksız kazandırma elde etmiş mirasçıları, belirli şartlar altında aldıklarını terekeye geri vermekle yükümlü kılmıştır.

Kanun koyucu TMK' nın 668/2 maddesinde altsoy bakımından denkleştirmeye tabi karşılıksız kazandırmalara örnek olarak; kuruluş sermayesi, bir malvarlığını devretmek, çeyiz ve borçtan kurtarmayı göstermiştir. Bunlar sınırlayıcı değildir, sadece yasada örnek olarak gösterilmiş olup bunların dışındaki karşılıksız kazandırmalar, gösterilen örnekler ile kıyaslanarak normal haddi aşmadığı sürece denkleştirmeye tabi olmazlar. TMK' nın 675/1 maddesinde de denkleştirmeye değinilmiş ve burada da olağan hediyeler ile evlenme sırasında yapılan geleneğe uygun giderlerin denkleştirmeye tabi olmadığı düzenlenmiştir. Yine TMK' nın 674/1 maddesinde alışılmış ölçüleri aşmayan eğitim öğretim giderleri denkleştirmeye tabi değildir.¹¹¹

Denkleştirmenin Şartları; Denkleştirme ile sadece **yasal mirasçılar** yükümlüdür. Atanmış mirasçıların denkleştirme yükümlülüğü yoktur.

-Denkleştirme yasal mirasçıların talebiyle gerçekleşir.

-Mirasbırakan tarafından yapılmış karşılıksız bir kazandırma olmalıdır.

-Karşılıksız kazandırma mirasbırakanın sağlığında yapılmalıdır.

-Karşılıksız kazandırma miras payına mahsuben yapılmış olmalıdır.

-Mirasbırakan irade beyanıyla kazandırmada bulunduğu mirasçısını denkleştirmeden muaf tutmamış olmalıdır.

-Yasada belirtilen denkleştirmeye tabi kazandırmalardan biri veya bunlara benzer kazandırma olmalıdır.

¹¹⁰ HELVACI, a.g.e.,s.239

¹¹¹ AYAN, MEHMET, Miras Hukuku, Konya, Mimoza Yayınevi, 2002, a.g.e.,s.237

Yukarıda belirtilen şartların sağlanması durumunda yasal mirasçılar denkleştirmede bulunabilirler. ¹¹²

Mirasın reddinde ise; mirasbırakanın alacaklıları aynen miras payı ihlal edilmiş diğer mirasçılar gibi; mirasbırakanın ölümü tarihinden geriye doğru beş yıllık zaman diliminde denkleştirmeye tabi kazandırma almış olan yasal mirasçılara karşı, alacaklarını tahsil amacıyla açacakları davayla geriye yönelik yapılmış kazandırma işlemini iptal ettirerek kazandırmaya konu malvarlığı değerinin batık terekeye geri dönmesini sağlayacaklardır.

Yasa koyucu TMK' nın 674/1 ve 675. maddelerine paralel olarak mirası reddeden mirasçının mirasbırakanın alacaklılarına karşı iadeyle yükümlü olduğu kazandırmalara iki istisna getirmiştir:

- Olağan eğitim öğretim giderleri
- Âdet üzere verilen çeyiz

Mirasçı mirasbırakanından almış olduğu bu iki istisna dışındaki kazandırmaları mirası reddettiğinde iade etmekle yükümlüdür. Yapılan çeyizin adetlere uygun mu yoksa aşan bir ölçüde olup olmadığı ile eğitim öğretim giderlerinin mirasbırakan açısından olağan boyutlarda olup olmadığını takdir yetkisi hakime aittir.

TMK' nın 618/3 maddesinde geri vermekle yükümlü mirasçıların iadeyle yükümlü olduğu kazandırmanın sorumluluk sınırını çizmektedir. Buna göre; kendisine yapılan karşılıksız kazandırma ile mirasbırakanın alacaklılarına olan borcunu ödeyemeyecek bir hale geleceğini bilmeyen veya bilemeyen bir mirasçı iyi niyet sahibi addolunur. İyi niyet asıl olduğundan, kötü niyeti iddia eden alacaklı iddiasını ispat ile mükelleftir. İyiniyet sahibi olup mirası reddetmiş olan mirasçı, ölenden aldığı kazandırmalardan, ölenin ölümü zamanında ancak elinde kalan miktarı iade ile yükümlü olduğu halde, kötü niyet sahibi olan mirasçı aksine ölenin ölümü anında, aldığı kazandırmadan hiç faydalanmasa veya bu kazandırmadan dolayı malvarlığında fazlalık meydana gelmemiş bile olsa **kazandırmanın yapıldığı andaki** değeri oranında bir geri verme ödevi vardır.

¹¹² İNAN,2004, a.g.e.,s. 578

SONUÇ

Mirasın reddi kurumunun amacı detaylı olarak açıkladığımız üzere; mirasçılarının, mirasbırakanın ekonomik hayatında yapmış olduğu hatalar sonucu, borca batırdığı terekesinin sorumluluğundan kaçınıp, miras bırakanının alacaklılarına karşı şahsi malvarlığı sorumluluğundan sıyrılmaktır.

Yasa koyucu belli bir sistematik içerisinde mirasçıları, üstesinden gelemeyecekleri borç yükü altına girmekten kurtarmak için bir çıkış yolu düzenlemiştir. Ancak, bu yola başvurulmasını belirli süre ve şartlara bağlı tutup, hukuka aykırı şekilde ya da kötü niyetli olarak; mal kaçırma ya da alacaklılarını zarara sokma saikiyle, bu yola tevessül etmek isteyen mirasçıları da caydırmak; ve bir nevi de cezalandırmak için, belli müeyyideleri de, bu durumu öngörerek müessesenin güvenilirliğini tesis için düzenlemeye eklemiştir. Türk Medeni Kanunumuzdaki mevcut yasal düzenlemenin bu haliyle talepleri karşıladığı ve kötü niyetli yaklaşımları da engellediği yapılan inceleme ve araştırmalar sonucu düşünülmektedir.

Çalışmamıza burada son verilmiş olup, yukarıdaki açıklamalarımızın faydalı olmasını ümit ediyoruz.

***

KAYNAKÇA

Antalya, Gökhan, Miras Hukuku, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009.

Ayan, Mehmet, Miras Hukuku, 5. Bası, Konya, Mimoza Yayınevi,2009.

Ayan, Mehmet, Miras Hukuku, Konya, Mimoza Yayınevi, 2002.

Dural,Mustafa / Öz, Turgut, Miras Hukuku, 2. Bası, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2003.

Gençcan, Ömer Uğur,Miras Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2008.

Gönensay, Samim /Birsen, Kemaleddin, Miras Hukuku, 2. Bası, İstanbul, Ahmet Said Matbaası, 1963.

Helvacı, İlhan, Eski Medeni Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Reddi, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2002.

- İmre, Zahit/Erman, Hasan,** Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 7. Bası, İstanbul, Der Yayınları, 2010.
- İnan, Ali Naim / Ertaş, Şeref/Albaş,Hakan,** Miras Hukuku, 7. Bası, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2008.
- İnan, Ali Naim / Ertaş, Şeref/Albaş,Hakan,** Miras Hukuku, 5. Bası, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2004.
- Kaçak, Nazif,** Yeni İçtihatlarla Yeni Miras Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2006.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.,** Miras Hukuku, Genişletilmiş 3.Bası,Ankara,2009.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip,** Miras Hukuku, Hiç Değişiklik Yapılmamış 2. Bası, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Oğuzman, Kemal,** Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 3. Bası, İstanbul, Fakülteler Matbaası,1984.
- Öztan, Bilge,** Miras Hukuku, 3. Bası, Ankara, 2008.
- Özüğür, Ali İhsan,** Miras Hukuku, 3. Bası, Ankara, Adalet Yayınevi, 2009.
- Pekcanıkeç,Hakan/Atalay,Oğuz/Özkan,Meral/Özekes,Muhammet,**İcra ve İflas Hukuku, 3. Bası, Ankara,Yetkin Yayınevi, 2005.
- Serozan, Rona / Engin, İlkay Baki,** Miras Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2008.
- Ulusal Yargı Ağı Projesi113,** Yanında yayımlanmamış yazan Yargıtay Kararları için.